

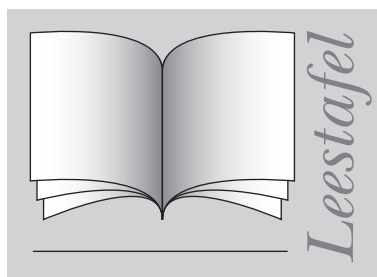
Samenvatting

Transformerende geneeskunde is geneeskunde die de normale vorm en functie van het lichaam, alsook het normale gedrag van mensen verandert. Het mensbeeld van de transformerende geneeskunde heeft zijn wortels in de verlichting. Het is een beeld van de mens die zelf over zijn leven en lichaam beschikt, die zijn lichaam als maakbaar ziet en die naar verbetering streeft. Aan de hand van de discussie over mensverbetering (*human enhancement*) wordt dit mensbeeld kritisch besproken. Risico's van een te ver doorgevoerde maakbaarheidvisie zijn o.a. overspannen verwachtingen, onterechte schuldgevoelens en toenemende medicalisering.

Trefwoorden: *mensbeeld, enhancement, transformerende geneeskunde.*

Summary

Transformative medicine is a practice that changes or transforms the normal form and function of the human body or of human behaviour. The implicit image of what it means to be human that this type of medicine holds has its roots in the Enlightenment. The debate on human enhancement is employed to critically discuss this image of man. Possible risks of the idea of malleability that is inherent in transformative medicine, are undue expectations, unjustified feelings of guilt and increasing medicalization.

Solomon A. *Far from the Tree: Parents, Children and the Search for Identity*. Scribner, 2013. 976 blz. ISBN: 9780743236720. Prijs: \$ 21,50.

In *Far From The Tree* doet journalist Andrew Solomon verslag van ruim tien jaar onderzoek, waarin hij sprak met meer dan driehonderd gezinnen. Deze gesprekken zijn ondergebracht in tien hoofdstukken, ieder over een vorm van anders-zijn: doofheid, dwerggroei, syndroom van Down, autisme, schizofrenie, meervoudige handicaps, wonderkinderen, kinderen verwekt door

verkrachting, criminaliteit, en transseksualiteit. Ogenschijnlijk zeer uiteenlopende onderwerpen, maar allemaal voorbeelden van wat Solomon noemt "horizontale" identiteit. Normaliter delen kinderen belangrijke elementen van hun identiteit met hun ouders; denk aan religie, etniciteit, of taal – dit is wat Solomon "verticale" identiteit noemt. Soms valt de appel echter wat verder van de boom en verschillen kinderen op een belangrijk punt van hun ouders.

Waar verticale identiteit in de regel gerespecteerd wordt, wordt horizontale identiteit vaker als mankement gezien. Een van de thema's waar Solomon in diverse hoofdstukken dan ook op terugkomt, is de spanning tussen het identiteitsmodel en het ziektemodel. Waar in het identiteitsmodel acceptatie van anders-zijn centraal staat, impliceert het ziektemodel de wens tot genezen of repareren. Zo gaat het hoofdstuk "Deaf" enerzijds over wetenschappers die hun best doen om doofheid de wereld uit te helpen (met onderzoek naar doof-

heidsgenen en cochleaire implantaten), en anderzijds over lobbygroepen die opkomen voor dovenrechten, met een eigen taal en cultuur.

Als een rode draad lopen beschouwingen over concepten als perfectie, maakbaarheid, ziekte en gezondheid, handicap, ouderschap, beperking, en kwetsbaarheid door het boek heen. Grote indruk maakt de eerlijkheid waarmee ouders vertellen, zoals een vrouw die haar meervoudig gehandicapte dochter ter adoptie afstond en de moeder van een van de daders van de schietpartij op Columbine High School. Solomon schrijft met veel empathie en blijft grotendeels weg van sentimentaliteit, wat een prestatie mag heten bij deze onderwerpen. Het is een indrukwekkend, hartverscheurend, grappig, boeiend en moedig boek geworden. Van harte aangeraden.

Dr Anke Oerlemans, post-doc onderzoeker IQ healthcare, Radboudumc Nijmegen